

HE 14/2016 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun lain kumoamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan kumottavaksi sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annettu laki. Jatkossa sosiaalihuollon henkilöstöstä säädetään sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa, joka tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2016. Sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annettuun lakiin sisältyy säännökset sosiaalihuollon keskeisten ammattiryhmien ammatinharjoittamisoikeuden myöntämisestä, ammatinharjoittamisoikeuden rekisteröinnistä, ammattihenkilöiden ohjauksesta ja valvonnasta sekä valvontaviranomaisten tehtävistä ja työnjaosta.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan tehtäväksi eräisiin lakeihin sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun lain kumoamisesta ja sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain voimaantulosta aiheutuvia muutoksia.

Lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan mahdollisimman pian lukuun ottamatta toimeentulotuesta annetun lain muuttamisesta annetun lain 14 e §:ää, jonka on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2017 alusta.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	4
1 NYKYTILA.....	4
2 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET.....	5
3 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	5
4 ASIAN VALMISTELU.....	6
5 RIIPPUVUUS MUISTA ESITYKSISTÄ.....	6
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	7
1 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT.....	7
1.1 Laki sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun lain kumoamisesta.....	7
1.2 Laki kumotusta sosiaalihuoltolaista voimaan jätetyn 10 §:n kumoamisesta.....	7
1.3 Laki sosiaalihuollon ammattihenkilöistä.....	7
1.4 Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista.....	8
1.5 Ulkomaalaislaki.....	8
1.6 Sosiaalihuoltolaki.....	8
1.7 Laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta.....	10
1.8 Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista.....	10
1.9 Adoptiolaki.....	10
1.10 Laki yksityisistä sosiaalipalveluista.....	10
1.11 Lastensuojelulaki.....	11
1.12 Laki toimeentulotuesta.....	11
1.13 Laki toimeentulotuesta annetun lain muuttamisesta.....	12
1.14 Laki sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista.....	12
2 VOIMAANTULO.....	12
LAKIEHDOTUKSET.....	13
1. Laki sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun lain kumoamisesta.....	13
2. Laki kumotusta sosiaalihuoltolaista voimaan jätetyn 10 §:n kumoamisesta.....	14
3. Laki sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain 11 §:n muuttamisesta.....	15
4. Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain muuttamisesta.....	16
5. Laki ulkomaalaislain 122 §:n muuttamisesta.....	17
6. Laki sosiaalihuoltolain muuttamisesta.....	18
7. Laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain 17 c §:n muuttamisesta.....	21
8. Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain 15 ja 17 §:n muuttamisesta.....	22
9. Laki adoptiolain 22 §:n muuttamisesta.....	23
10. Laki yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain 4 §:n muuttamisesta.....	24
11. Laki lastensuojelulain muuttamisesta.....	25
12. Laki toimeentulotuesta annetun lain 14 a §:n väliaikaisesta muuttamisesta.....	27
13. Laki toimeentulotuesta annetun lain muuttamisesta annetun lain 14 e §:n muuttamisesta.....	28
14. Laki sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista annetun lain 4 §:n muuttamisesta.....	29

HE 14/2016 vp

LIITE	30
RINNAKKAISTEKSTIT	30
3. Laki sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain 11 §:n muuttamisesta	30
4. Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain muuttamisesta ..	31
5. Laki ulkomaalaislain 122 §:n muuttamisesta	32
6. Laki sosiaalihuoltolain muuttamisesta	33
7. Laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain 17 c §:n muuttamisesta	36
8. Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain 15 ja 17 §:n muuttamisesta	37
9. Laki adoptiolain 22 §:n muuttamisesta	39
10. Laki yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain 4 §:n muuttamisesta	40
11. Laki lastensuojelulain muuttamisesta	41
12. Laki toimeentulotuesta annetun lain 14 a §:n väliaikaisesta muuttamisesta	44
13. Laki toimeentulotuesta annetun lain muuttamisesta annetun lain 14 e §:n muuttamisesta.....	45
14. Laki sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista annetun lain 4 §:n muuttamisesta.....	46

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila

Sosiaalihuollon ammattihenkilöiden kelpoisuusvaatimuksista on aiemmin säädetty laeilla ja asetuksilla, viimeksi sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetulla lailla (272/2005) ja sen nojalla annetulla asetuksella (608/2005). Lakia on sovellettu yleislakina sosiaalihuollon henkilöstöltä vaadittaviin kelpoisuuksiin. Laissa on määritelty kelpoisuusvaatimukset tehtävänimikkeittäin keskeisiin sosiaalihuollon ammatteihin sekä vähimmäisvaatimus muihin sosiaalihuollon ammatillisiin tehtäviin. Sosiaalihuollon palvelulainsäädännössä sekä muutamissa muissa säädöksissä on rajattu tiettyjä tehtäviä vain tietyn kelpoisuuden omaavan henkilön suoritettavaksi.

Sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annettu laki (817/2015) tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2016. Sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun lain korvaavassa sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa säädetään sosiaalihuollon keskeisten ammattiryhmien, sosiaalityöntekijän, sosionomin ja geronomin, ammatinharjoittamisoikeuden myöntämisestä, ammatinharjoittamisoikeuden rekisteröinnistä, ammattihenkilön nimikesuojasta, ammattihenkilöiden ohjauksesta ja valvonnasta sekä valvontaviranomaisten tehtävistä ja työnjaosta.

Sosiaalityöntekijän, sosiaaliohjaajan ja lähihoitajan tehtävissä toimii sosiaalihuollon ammattihenkilölain voimaan tullessa henkilöitä, joilla on sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetussa laissa ja sen nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetty kelpoisuus. Sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain nojalla laillistettavien ammattihenkilöiden (sosiaalityöntekijä, sosionomi, geronomi) tehtävissä toimi vuonna 2014 noin 15 000 henkilöä kunnallisessa sosiaalihuollossa. Suoritettujen tutkintojen perusteella sosiaalityöntekijän, sosionomin ja geronomin ammatinharjoittamisoikeutta hakevien määrä voi kasvaa arviolta 28 000 henkilöön.

Vuonna 2014 kuntien sosiaali- ja terveydenhuollossa toimi lähihoitajan tai vastaavan tehtävissä noin 42 000 henkilöä, joista osa on rekisteröitynyt terveydenhuollon ammattihenkilörekisteriin lähihoitajina, vaikka he toimivat sosiaalihuollon tehtävissä. Nimikesuojattujen ammattihenkilöiden ammateissa voivat toimia muutkin henkilöt, joilla on hoitamaansa tehtävään riittävä koulutus, kokemus ja ammattitaito. Heillä ei kuitenkaan ole oikeutta käyttää nimikesuojattua ammattinimikettä. Sosiaalihuollossa lähihoitajan tehtäviä voivat hoitaa aikaisemman kouluasteisen ammatillisen tutkinnon suorittaneet kodinhoitaja ja kehitysvammaistenhoitaja. Kunnallisen sosiaalihuollon palveluksessa oli 845 kodinhoitajaa ja 128 kehitysvammaistenhoitajaa vuonna 2014.

Sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain 32 §:n 2 momentin perusteella edellä mainituilla ammattiryhmillä on oikeus toimia sosiaalihuollon ammattihenkilön tehtävässä, joka edellyttää ammattihenkilölain mukaista laillistamista tai nimikesuojausta. Oikeus toimia sosiaalihuollon ammattihenkilönä on voimassa siihen saakka, kunnes hänen hakemuksensa on ratkaistu, kuitenkin enintään 31.12.2017 saakka. Sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun lain ja sen nojalla annetun asetuksen mukaiset kelpoisuusvaatimukset täyttävä henkilö täyttää ammatinharjoittamisoikeudenmyöntämiselle tai ammatinimikkeen käyttöoikeuden rekisteröinnille asetetut vaatimukset.

2 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksellä ehdotetaan kumottavaksi sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annettu laki. Kumoamislaililla ei ole itsenäisiä tavoitteita, vaan lain antaminen perustuu sen korvaavan lain voimaantuloon.

Sosiaalihuollon ammattihenkilöstöstä annetussa laissa ammatinharjoittamisoikeuden sääntely on rajattu sellaisiin ammattiryhmiin, joiden tehtäviin liittyy julkisen vallan käyttöä, asiakkaan oikeuksien tai itsemääräämisoikeuden rajoittamista sekä muuta perusoikeuksiin puuttumista. Nimikesuojaa koskeva sääntely rajautuisi lain nojalla annettavassa asetuksessa lähihoitajiin ja sitä edeltäneisiin kouluasteisiin tutkintoihin. Siten sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain voimaantulon myötä poistuisi muun sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuuskriteeriksi koskeva sääntely. Nykyään kelpoisuuksista on säännelty myös sosiaaliasiamiehen, lastenvalvojan, lastentarhanopettajan, sosiaalihuollon erityistyöntekijän, sosiaalihuollon johtotehtävien ja muiden sosiaalihuollon ammatillisten tehtävien osalta.

Sosiaaliasiamiehen kelpoisuutta koskeva säännös ehdotetaan lisättäväksi sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annettuun lakiin (812/2000) ja lastenvalvojan kelpoisuutta koskeva säännös sosiaalihuoltolakiin (1301/2014). Lisäksi lastentarhanopettajaa (7 §) sekä päivähoitossa toimivia lähihoitajia (8 §) koskeva kelpoisuusvaatimus tulee edelleen sovellettavaksi varhaiskasvatuslain (36/1973) 4 a §:n nojalla.

Esityksessä ehdotetaan tehtäväksi samalla eräitä muutoksia myös sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annettuun lakiin (817/2015). Ammattihenkilölain 11 §:n muutoksella tarkennetaan ammattihenkilölain sääntelyä ulkomailla koulutuksensa suorittaneiden osalta. Muutoksia ehdotetaan tehtäväksi lisäksi ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annettuun lakiin (980/2012), yksityisistä sosiaalipalveluista annettuun lakiin (922/2011), lastensuojelulakiin (417/2007), toimeentulotuesta annettuun lakiin (1412/1997), toimeentulotuesta annetun lain muuttamisesta annettuun lakiin (815/2015), sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista annettuun lakiin (254/2015), lapsen huollosta ja tapaamis-oikeudesta annettuun lakiin (361/1983), adoptiolakiin (22/2012) ja ulkomaalaislakiin (301/2004).

Ehdotetut muuhun lainsäädäntöön kohdistuvat muutokset ovat pääosin teknisiä muutoksia viittauksissa mainittuihin lain nimiin ja pykäliin.

3 Esityksen vaikutukset

Ammattihenkilölain myötä työnantajilla on mahdollisuus virkoja ja toimia perustaessaan määrittellä kyseiseen tehtävään tarvittavan sosiaalihuollon laillistettujen ammattihenkilön osaamisvaatimus ja tehtävänimike. Sosiaalihuollon ammattihenkilölain ulkopuolelle jäävien ammattiryhmien/tehtävänimikkeiden osalta työnantajien liikkumavara laajenee. Sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain laajempaan tavoitteena on mahdollisuus säästöjen aikaansaamiseen henkilöstömenoissa, kun eri ammattiryhmien osaamista hyödynnetään täysimääräisesti ja asiakkaiden palvelutarpeisiin vastataan tarkoituksenmukaisella työnjaolla.

4 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä sosiaali- ja terveysministeriössä. Luonnos hallituksen esityksestä lähetettiin lausunnolle Helsingin, Espoon, Vantaan, Jyväskylän, Oulun ja Hämeenlinnan kaupungeille, Eksotelle, Kainuun maakunta -kuntayhtymälle, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle, opetus- ja kulttuuriministeriölle, opetushallitukselle, oikeusministeriölle, aluehallintovirastoille, Kansaneläkelaitokselle, Helsingin, Tampereen, Turun ja Lapin yliopistoille, ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry:lle, Suomen Kuntaliitolle, KT Kuntatyönantajille, Sosiaalialan työnantajat ry:lle, Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentia ry:lle, Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL:lle, Tehy ry:lle, Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPer:lle, Sosiaali- ja terveysalan yrittäjät TESO ry:lle, Suomen sosiaali- ja terveys ry:lle, Kirkkohallitukselle ja Ahvenanmaan maakunnalle.

Määräaikaan mennessä lausuntoja saapui 33 kappaletta. Suurin osa lausunnonantajista piti erityislakeihin ehdotettuja muutoksia lähtökohtaisesti myönteisinä. Lausuntoihin sisältyvät muutosehdotukset on mahdollisuuksien mukaan otettu huomioon hallituksen esitystä viimeisteltäessä. Lausunnolla olleessa hallituksen esityksen luonnoksessa ehdotettiin laajennettavaksi sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain 12 §:n 1 momenttia siten, että sosiaalityöntekijän tehtävissä voisi toimia tilapäisesti alan opiskelijan ohella soveltuvan ylemmän korkeakoulututkinnon suorittanut henkilö. Hallitusohjelmaan sisältyvässä Kuntien tehtävien ja velvoitteiden vähentäminen -toimenpideohjelmaan sisältyy yhtenä kohtana kyseisen säännöksen väljentäminen. Asia tullaan ratkaisemaan toimenpideohjelman toimeenpanon yhteydessä, minkä vuoksi tässä hallituksen esityksessä sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain 12 §:n 1 momenttia ei esitetä muutettavaksi.

5 Riippuvuus muista esityksistä

Esityksen antaminen perustuu 26 päivänä kesäkuuta 2015 annettuun, 1 päivänä maaliskuuta 2016 voimaan tulevaan sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annettuun lakiin. Sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun lain kumoaminen on välttämätöntä uuden korvaavan ammattihenkilöitä sääntelevän yleislain voimaantullessa. Sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain voimaantuloon liittyvät myös valmisteltavana olevat valtioneuvoston asetus sosiaalihuollon ammattihenkilöistä sekä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastosta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttaminen.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Laki sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun lain kumoamisesta

1 §. Pykälässä säädettäisiin sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun lain kumoamisesta.

2 §. Lain olisi tarkoitus tulla voimaan mahdollisimman pian. Pykälän 2 momentin siirtymäsäännös olisi luonteeltaan informatiivinen viittaussäännös. Päivähoidon hallinnonalansiirtoa toteutettaessa silloiseen päivähoitolakiin (36/1973) lisättiin 4 a § (909/2012), jonka mukaan lasten päivähoidon henkilöstön kelpoisuusvaatimuksiin sovelletaan sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annettua lakia sekä sen nojalla annettuja säännöksiä, sellaisina kuin ne ovat voimassa tammikuun 1 päivänä 2013. Säännöksellä turvattiin osaltaan sitä, ettei päivähoidon asiakkaiden tai henkilöstön asema muuttuisi hallinnonalansiirron myötä. Tarkoituksena oli, että sosiaalihuollon lainsäädäntöä noudatettaisiin säädetyin osin päivähoiton toteuttamisessa siihen asti, kunnes uusi varhaiskasvatuslaki valmisteltaisiin ja tulisi voimaan. Lisäksi tarkoitus oli varmistaa, että sosiaali- ja terveystieteiden hallinnonalalla toteutettavat lainsäädäntömuutokset eivät tulisi vaikuttamaan opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalle siirrettyyn päivähoitoon. Päivähoito (varhaiskasvatus) ei hallinnonalansiirron myötä ole enää sosiaalihuoltolaissa määriteltyä sosiaalihuoltoa. Varhaiskasvatuksessa työskentelevään ammatilliseen henkilöstöön sovellettaisiin jatkossakin sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annettua lakia ja heidän osaltaan valvonta toteutuisi osana organisaatiovalvontaa.

1.2 Laki kumotusta sosiaalihuoltolaista voimaan jätetyn 10 §:n kumoamisesta

Uuden sosiaalihuoltolain (1301/2014) voimaantullessa on kumotun sosiaalihuoltolain 2 luku jätetty edelleen voimaan. 2 luvun 10 §:ssä säädetään sosiaalihuollon henkilöstöstä ja sen mukaan sosiaalihuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä varten kunnassa tulee olla sosiaalihuollon ammatillista henkilöstöä. Jokaisen kunnan käytettävissä tulee olla sellaisen asiakastyöhön osallistuvan viranhaltijan palveluja, jolla on sosiaalityöntekijän ammatillinen kelpoisuus. Säännös ehdotetaan siirrettäväksi sosiaalihuoltolakiin uudeksi 49 b §:ksi niin, että siihen tehdään ainoastaan teknisluonteiset muutokset. Samalla sosiaalihuoltolain (710/1982) 10 § esitetään kumottavaksi.

1.3 Laki sosiaalihuollon ammattihenkilöistä

11 §. *Euroopan unioniin tai Euroopan talousalueeseen kuulumattomassa valtiossa koulutuksen saanut.* Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi neljäs momentti, jonka mukaan EU- tai ETA- alueen ulkopuolisen valtion kansalaisen muussa EU- tai ETA-valtiossa suorittaman koulutuksen perusteella myönnettävän ammatinharjoittamisoikeutta tai ammattinimikkeen käyttöoikeutta koskevaan hakemukseen sovelletaan mitä 11 §:ssä on säädetty. Muutoksella tarkennetaan 10 ja 11 §:n sääntelyä ulkomailla koulutuksensa suorittaneiden osalta.

1.4 Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista

24 a §. *Sosiaaliasiamiehen kelpoisuus.* Sosiaaliasiamiehen kelpoisuusvaatimuksen säilyttäminen perustuu sosiaaliasiamiehen työn erityiseen luonteeseen asiakkaan oikeuksien edistäjänä ja tukijana. Sosiaaliasiamiehen tehtävien asianmukainen hoitaminen edellyttää hyvää sosiaalihuollon ja sen lainsäädännön sekä hallinnon tuntemusta. Asiakkaan oikeusturvan toteutumisen kannalta sosiaaliasiamiehen ammattitaidolla on oleellinen merkitys.

Pykälä vastaisi sisällöllisesti sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun lain 4 §:ää. Sääntelyn sisällyttäminen sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annettuun lakiin on perusteltua, koska myös asiamiehen tehtävistä säädetään kyseisessä laissa (24 §).

Sosiaaliasiamiehen toimenkuvaan kuuluu asiakkaiden neuvonta sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain soveltamiseen liittyvissä asioissa, asiakkaiden avustaminen sanotussa laissa tarkoitetun muistutuksen tekemisessä, asiakkaan oikeuksista tiedottaminen sekä toimiminen muutenkin asiakkaan oikeuksien edistämiseksi ja toteuttamiseksi. Lisäksi sosiaaliasiamiehen tulee seurata sosiaalihuollon asiakkaiden oikeuksien ja aseman kehitystä kunnassa ja antaa siitä selvitys vuosittain kunnanhallitukselle. Tehtäviensä vuoksi sosiaaliasiamieheltä on edellytetty sosiaalihuollon tuntemusta. Jos tehtävään on valittu muun koulutuksen kuin sosiaalityöntekijän tehtäviin kelpoisuuden antaneen tutkinnon suorittanut henkilö, edellytyksenä on ollut soveltuvan ylemmän korkeakoulututkinnon lisäksi muulla tavoin osoitettu alan tuntemus. Sosiaalialan ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon on katsottu sisältävän riittävän alan tuntemuksen.

Sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annettua lakia koskevassa hallituksen esityksessä on todettu, että tehtävään soveltuva ylempi korkeakoulututkinto voi olla esimerkiksi ylempi oikeustieteellinen korkeakoulututkinto. Myös muuta ylempää korkeakoulututkintoa, joka antaa valmiudet hallinnollista ja juridista osaamista edellyttäviin tehtäviin, on pidetty sosiaaliasiamiehen tehtäviin soveltuvana. (HE 226/2014 vp; Sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimukset valtio-, kunta- ja yksityissektorilla. STM julkaisu 2007:18)

1.5 Ulkomaalaislaki

122 §. *Lapsen säilöön ottaminen.* Pykälään ehdotetaan tehtävän tekninen muutos sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun lain kumoamisesta ja sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain voimaantulon vuoksi. Pykälän viittaus kumottavaan lakiin poistettaisiin ja korvattaisiin ammattinimikkeellä.

1.6 Sosiaalihuoltolaki

3 §. *Määritelmät.* Pykälän 1 momentin 1 kohdan sosiaalipalvelujen määritelmää ehdotetaan muutettavan siten, että sosiaalihuollon ammatillinen henkilöstö -termi korvattaisiin sosiaalihuollon ammattihenkilöt ja muu asiakastyöhön osallistuva henkilöstö -ilmaisulla. Muutettu ilmaisu kattaisi niin sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa säännelyihin ammat-

tiryhmiin kuuluvat henkilöt kuin myös muun sosiaalihuollon asiakastyössä mukana olevan henkilöstön.

27 §. Lapsen ja vanhemman välisten tapaamisten valvonta. Pykälän 3 momentista ehdotetaan poistettavan viittaus sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun lain 11 §:ään. Kyseisen säännöksen mukaan kelpoisuusvaatimuksena sosiaalihuollon muihin ammatillisiin tehtäviin on tehtävään soveltuva ammattitutkinto tai muu soveltuva koulutus. Säännöksen soveltamisalaan ovat kuuluneet sellaiset sosiaalihuollon ammatillisen tehtävät, joiden kelpoisuusvaatimuksista ei ole erityissäännöksiä sosiaalihuollon kelpoisuuslaissa tai muussa lainsäädännössä.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi maininta, jonka mukaan valvojalla tulee olla tehtävään soveltuva ammattitutkinto tai muu soveltuva koulutus, jolloin säännös vastaa sisällöltään voimassa olevaa kelpoisuusvaatimusta. Säännöksessä tarkoitettun muun soveltuvan koulutuksen arviointi on ollut ja tulisi edelleenkin olemaan työnantajan tehtävä. Työnantajan vastuu rekrytoinnissa säilyisi ennallaan.

27 a §. Lastenvalvoja. Pykäläehdotuksen mukaan lastenvalvojan tehtävässä voi toimia sosiaaliryöntekijä tai henkilö, jolla on muu tehtävään soveltuva ylempi korkeakoulututkinto. Sisällöllisesti säännös vastaa kumottavan kelpoisuuslain säännöstä. Momenttiin ehdotetaan kelpoisuuslain 5 §:n 2 momentin mukaisesti informatiivista viittausta lapsen elatuksesta annettuun lakiin sekä lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annettuun lakiin, joissa säädetään tehtävistä, joissa edellytetään vastaavaa koulutusta.

36 §. Palvelutarpeen arviointi. Vastuu palvelutarpeen arvioinnista on voimassa olevassa pykälässä osoitettu henkilölle, jolla on asiakkaan palvelutarpeen arvioimisen kannalta tarkoitukseenmukainen sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetussa laissa tarkoitettu kelpoisuus. Käytännössä vastuu palvelutarpeen arvioinnista on keskittynyt sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa tarkoitetuille ammattiryhmille.

Pykälän 5 momenttia ehdotetaan muutettavan siten, että palvelutarpeen arvioinnista vastaisi jatkossa palvelutarpeen arvioimisen kannalta tarkoituksenmukainen sosiaalihuollon ammattihenkilö. Säännös supistaisi palvelutarpeen arvioinnista vastaavien ammattiryhmien joukkoa voimassa olevasta sääntelystä, mutta ei muuttaisi tosiasiallista käytäntöä. Myös sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön tehtävärakennesuosituksessa (STM julkaisuja 2007:14) on keskitetty vastuu palvelutarpeen arvioinnista sosiaalihuollon ammattihenkilöille.

42 §. Omatyöntekijä. Pykälän toisen momentin ensimmäinen säännös ehdotetaan poistettavan. Siten omatyöntekijän kelpoisuusvaatimuksista säädettäisiin ainoastaan erityistä tukea tarvitsevan lapsen tai muun erityistä tukea tarvitsevan henkilön ja asiakkaan omatyöntekijän tai hänen kanssaan asiakastyötä tekevän henkilön osalta. Voimassa olevassa momentissa, poistettavaksi ehdotettavassa sääntelyssä, muiden asiakkaiden omatyöntekijältä on edellytetty asiakkaan palvelukokonaisuuden kannalta tarkoituksenmukaista sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetussa laissa tarkoitettua kelpoisuutta. Edellytys on varsin väljästi muotoiltu ja sen poistaminen olisi kelpoisuusehtoja ja henkilöstörakennetta koskevien velvoitteiden joustavoittamisen mukaista. Momenttiin ehdotetaan tehtävän myös lain määritelmiin perustuvia teknisiä muutoksia.

46 §. Hoidon ja huolenpidon turvaavat päätökset. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan tehtävän tekninen muutos siten, että jatkossa säädettäisiin ammattinimikkeestä kelpoisuuden määrittelyn sijaan.

46 a §. Sosiaalihuollon johtaminen. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi sosiaalihuollon johtamisesta samansisältöisenä kuin kumottavaksi ehdotetussa kelpoisuuslain 10 §:ssä. Sosiaalityön ammatillisen johtamisen osalta viitattaisiin sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain 9 §:ään.

49 b §. Henkilöstö. Kohdassa 1.2 ehdotetaan kumotun sosiaalihuoltolain voimaan jätetyn 10 §:n sosiaalihuollon henkilöstöä koskeva säännös kumottavaksi. Säännös ehdotetaan sisällytettäväksi sosiaalihuoltolakiin uudeksi 49 b §:ksi. Säännös olisi sisällöltään sama ja siihen tehtäisiin ainoastaan teknisluonteiset muutokset.

1.7 Laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta

17 §. Asiantuntija-avustajan pätevyysvaatimukset. Pykälään ehdotetaan tehtävän tekninen muutos siten, että jatkossa säädettäisiin ammattinimikkeestä kelpoisuuden määrittelyn sijaan.

1.8 Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista

15 §. Palvelutarpeiden selvittäminen. Pykälään ehdotetaan tehtävän tekninen muutos siten, että jatkossa viitattaisiin sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa määriteltyihin sosiaalihuollon ammattihenkilöihin sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun lain kelpoisuuksiin viittaamisen sijaan. Viittaus sosiaalihuollon ammattihenkilöihin rajaisi viittauksen nykyistä suppeampaan ammattiryhmien joukkoon, sosiaalityöntekijöihin, sosionomeihin, geronomeihin ja lähihoitajiin. Muutos ei silti tarkoittaisi rajausta käytännön nykytilaan, koska pääsääntöisesti sosiaalipalvelujen tarpeen arviointi on ollut sosiaalityöntekijöiden ja sosiaaliohjaajien vastuulla.

17 §. Vastuutyöntekijä. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi teknisluonteinen muutos siten, että jatkossa viitattaisiin sosiaalihuollon ja terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetuissa laeissa määriteltyihin sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöihin sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetussa laissa ja terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa tarkoitettujen kelpoisuuksien sijaan.

1.9 Adoptiolaki

22 §. Adoptioeuvonnan antajat. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi tekninen muutos siten, että jatkossa säädettäisiin ammattinimikkeestä kelpoisuuden määrittelyn sijaan.

1.10 Laki yksityisistä sosiaalipalveluista

4 §. Toimintaedellytykset. Pykälän 2 momentista poistettaisiin viittaus kumottavaan lakiin sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista. Yksityisten sosiaalipalvelujen kuten kotipalvelujen ja asumispalvelujen henkilöstöllä tulee edelleenkin olla soveltuva alan koulutus. Sosiaalipalvelujen johtotehtävissä tarvitaan lisäksi alan tuntemusta ja johtamis-

taitoa. Tarkoituksena on säilyttää ennallaan yksityisten sosiaalipalvelujen henkilöstöltä vaadittavat edellytykset. Näin ollen 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi viittaus sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annettuun lakiin. Myös muulta henkilöstöltä edellytettäisiin edelleen soveltuvaa alan koulutusta. Yksityisten sosiaalipalvelujen johtamiseen liittyvien edellytysten osalta viitattaisiin lakiehdotuksen 46 a §:ään.

Pykälän 3 momenttiin tehtäisiin teknisiä muutoksia viittauksissa mainittuihin lakien nimiin ja pykäliin. Momentissa viitattu sosiaalihuoltolaki on kumottu ja vastaavat säännökset sisällytetty perhehoitolakiin (263/2015). Lasten päivähoidosta annetun lain nimi on muutettu varhaiskasvatuslaiksi.

1.11 Lastensuojelulaki

13 §. *Lastensuojelutoimenpiteistä päättävä viranhaltija.* Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan tehtävän tekninen muutos siten, että jatkossa säädettäisiin ammattinimikkeestä kelpoisuuden määrittelyn sijaan.

Pykälän 2 momentista poistettaisiin viittaukset kumottavaan lakiin sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista. Johtavan viranhaltijan osalta viitattaisiin sosiaalihuoltolakiin ehdotettavaan uuteen 46 a §:ään.

13 b §. *Lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä.* Pykälään ehdotetaan tehtävän tekninen muutos siten, että pykälässä viitattaisiin sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annettuun lakiin.

27 a §. *Määräaikojen noudattamisen seuranta.* Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi tekninen korjaus siten, että viittaukset 26 §:n 2 momenttiin ja 27 §:n 2 momenttiin muutetaan viittauksiksi lastensuojelulain 26 §:n 5 momenttiin ja sosiaalihuoltolain 36 §:n 3 momenttiin.

60 §. *Henkilöstö.* Pykälään ehdotetaan tehtävän tekninen muutos siten, että pykälässä viitattaisiin sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annettuun lakiin. Pykälän osalta sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain ulkopuolelle jäävä ammattilaisten joukko tulisi sääntelyn piiriin pykälässä tarkoitettuna muuna henkilöstönä.

Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että laitoksen hoito- ja kasvatustehtävistä vastaavalla johtajan tulee täyttää sosiaalihuoltolain 46 a §:n 3 momentissa säädetyt vaatimukset. Näin ollen laitoksen hoito- ja kasvatustehtävistä vastaavalla johtajalla tulee edelleenkin olla tehtävään soveltuva korkeakoulututkinto, alan tuntemus sekä riittävä johtamistaito. Muutos korvaisi aiemman viittauksen sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annettuun lakiin.

1.12 Laki toimeentulotuesta

14 a §. *Toimeentulotukiasian käsittely.* Pykälän 4 momenttia muutettaisiin väliaikaisesti. Muutos olisi voimassa siihen asti, kunnes lakiin aiemmin tehdyt muutokset tulevat voimaan 1 päivänä tammikuuta 2017.

Momentissa on säädetty asiakkaan mahdollisuudesta keskustella henkilökohtaisesti sosiaalityöntekijän tai -ohjaajan kanssa. Pykälään ehdotetaan tehtävän teknisluonteinen muutos. Kos-

ka sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun lain kumoamisen myötä myös sosiaaliohjaajaa koskeva sääntely poistuu, momenttiin sisältyvä sosiaaliohjaaja korvattaisiin sosionomilla. Muutos ei muuttaisi nykytilaa, koska kyseisen sosiaalihuollon ammattihenkilön rekisteröinnin edellytyksenä olisi vastaava koulutus, mitä sosiaaliohjaajan kelpoisuusvaatimuksista on säädetty.

1.13 Laki toimeentulotuesta annetun lain muuttamisesta

14 e §. *Toimeentulotukiasiakkaan oikeus henkilökohtaiseen keskusteluun.* Momentissa on säädetty asiakkaan mahdollisuudesta keskustella henkilökohtaisesti sosiaalityöntekijän tai -ohjaajan kanssa. Pykälään ehdotetaan tehtävän teknisluonteinen muutos. Koska sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun lain kumoamisen myötä myös sosiaaliohjaajaa koskeva sääntely poistuu, momenttiin sisältyvä sosiaaliohjaaja korvattaisiin sosionomilla. Muutos ei muuttaisi nykytilaa, koska kyseisen sosiaalihuollon ammattihenkilön rekisteröinnin edellytyksenä olisi vastaava koulutus, mitä sosiaaliohjaajan kelpoisuusvaatimuksista on säädetty.

1.14 Laki sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista

4 §. *Asiakastietojen kirjaaminen.* Pykälään ehdotetaan tehtävän tekninen muutos. Pykälän osalta sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain ulkopuolelle jäävä ammattilaisten joukko tulisi sääntelyn piiriin pykälään ammattihenkilöiden lisäksi sisällytettävänä muuna asiakastyöhön osallistuvana henkilöstönä. Muu asiakastyöhön osallistuva henkilöstö kattaisi myös säännökseen aiemmin sisältyneen avustavan henkilöstön, jolla on tarkoitettu esimerkiksi kansliahenkilökuntaa.

2 Voimaantulo

Lakien on tarkoitus tulla voimaan niin pian kuin mahdollista lukuun ottamatta toimeentulotuesta annetun lain muuttamisesta annetun lain 14 e §:ää, jonka on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2017 alusta.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäviksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun lain kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annettu laki (272/2005).

2 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .
Tällä lailla kumotun lain soveltamisesta lasten päivähoiton henkilöstön kelpoisuusvaatimuksiin säädetään varhaiskasvatuslain (36/1973) 4 a §:ssä.

2.

Laki

kumotusta sosiaalihuoltolaista voimaan jätetyn 10 §:n kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Tällä lailla kumotaan sosiaalihuoltolain ^{1 §} (710/1982) 10 §, sellaisena kuin se on laeissa 736/1992, 813/2000 ja 938/2005.

Tämä laki tulee voimaan päivänä ^{2 §}   kuuta 20   .

3.

Laki

sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain (817/2015) 11 §:ään uusi 4 momentti seuraavasti:

11 §

Euroopan unioniin tai Euroopan talousalueeseen kuulumattomassa valtiossa koulutuksen saanut

---

Mitä tässä pykälässä säädetään, koskee myös EU- tai ETA-alueen ulkopuolisen valtion kansalaisen muussa EU- tai ETA-maassa kuin Suomessa suorittaman koulutuksen perusteella myönnettävää oikeutta harjoittaa Suomessa 7 tai 8 §:ssä tarkoitettua ammattia tai oikeutta käyttää valtioneuvoston asetuksella säädettyä nimikesuojatun ammattihenkilön ammattinimikettä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 ____.

4.

Laki

sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annettuun lakiin (812/2000) uusi
24 a § seuraavasti:

24 a §

Sosiaaliasiamiehen kelpoisuus

Kelpoinen sosiaaliasiamiehen tehtävään on sosiaalityöntekijä tai henkilö, jolla on tehtävään soveltuva ylempi korkeakoulututkinto ja alan tuntemus.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 _____.

5.

Laki

ulkomaalaislain 122 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulkomaalaislain (301/2004) 122 §:n 1 momentin 3 kohta, sellaisena kuin se on laissa 813/2015, seuraavasti:

122 §

Lapsen säilöön ottaminen

Edellytyksenä lapsen säilöön ottamiselle on, että:

-----
3) sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen määräämälle *virkasuhteessa olevalle sosiaali-työntekijälle* on varattu tilaisuus tulla kuulluksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 ____.

6.

Laki

sosiaalihuoltolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sosiaalihuoltolain (1301/2014) 3 §:n 1 momentin 1 kohta, 27 §:n 3 momentti, 36 §:n 5 momentti, 42 §:n 2 momentti ja 46 §:n 1 momentti sekä
lisätään lakiin uusi 27 a, 46 a ja 49 b § seuraavasti:

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *sosiaalipalveluilla* kunnallisia sosiaalipalveluja ja niihin sisältyviä tukipalveluja sekä muita toimia, joilla sosiaalihuollon ammattihenkilöt ja muu asiakastyöhön osallistuva henkilöstö edistävät ja ylläpitävät yksilön, perheen ja yhteisön toimintakykyä, sosiaalista hyvinvointia, turvallisuutta ja osallisuutta;

---

27 §

Lapsen ja vanhemman välisten tapaamisten valvonta

Valvoja voi päättää, että tapaamista ei aloiteta tai vaihtoa ei suoriteta, tai keskeyttää tapaamisen, jos se on välttämätöntä lapsen edun vuoksi. Valvojan on annettava toimivaltaiselle lastenvalvojalle kirjallinen selvitys keskeyttämistään tai muusta syystä toteutumatta jääneistä sovitusta tapaamisista. Valvojalla on oltava tehtävään soveltuva ammattitutkinto tai muu soveltuva koulutus.

27 a §

Lastenvalvoja

Lastenvalvojan tehtävässä voi toimia sosiaalityöntekijä tai henkilö, jolla on muu tehtävään soveltuva ylempi korkeakoulututkinto.

Mitä 1 momentissa on säädetty, koskee myös henkilöä, jonka tehtäviin kuuluu vastata lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain 8 §:ssä tai lapsen elatuksesta annetun lain 8 §:ssä tarkoitettujen sopimusten valmistelusta.

HE 14/2016 vp

36 §

Palvelutarpeen arviointi

Palvelutarpeen arvioinnista vastaa palvelutarpeen arvioimisen kannalta tarkoituksenmukainen sosiaalihuollon ammattihenkilö lain 3 §:ssä tarkoitettu sosiaalihuollon ammattihenkilö, ellei muualla laissa toisin säädetä. Erityistä tukea tarvitsevien lasten ja muiden erityistä tukea tarvitsevien henkilöiden palvelutarpeen arvioinnin tekemisestä vastaa virkasuhteessa oleva sosiaalityöntekijä.

42 §

Omatyöntekijä

Erityistä tukea tarvitsevan lapsen tai muun erityistä tukea tarvitsevan henkilön omatyöntekijän tai hänen kanssaan asiakastyötä tekevän työntekijän on oltava sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (817/2015) tarkoitettu sosiaalityöntekijä.

---

46 §

Hoidon ja huolenpidon turvaavat päätökset

Omatyöntekijän kanssa asiakastyötä tekevän virkasuhteessa olevan sosiaalityöntekijän on tehtävä päätös niistä sosiaalipalveluista, joilla yhdessä turvataan 12 ja 13 §:n mukaisesti erityistä tukea tarvitsevan lapsen tai erityistä tukea tarvitsevan muun asiakkaan välttämätön huolenpito ja toimeentulo sekä terveys ja kehitys, jos menettely on asiakkaan edun mukainen.

---

46 a §

Sosiaalihuollon johtaminen

Sosiaalihuollon tai sosiaali- ja terveydenhuollon pääasiassa hallinnollisissa johtotehtävissä voi toimia sosiaalityöntekijä tai henkilö, jolla on tehtävään soveltuva ylempi korkeakoulututkinto ja alan tuntemus sekä niiden lisäksi riittävä johtamistaito.

Sosiaalityön ammatillisesta johtamisesta säädetään sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain 9 §:ssä.

Muissa asiakastyön ohjausta sisältävissä sosiaalihuollon johtotehtävissä voi toimia henkilö, jolla on tehtävään soveltuva korkeakoulututkinto, alan tuntemus sekä riittävä johtamistaito.

49 b §

Henkilöstö

Sosiaalihuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä varten kunnan käytettävissä tulee olla riittävästi sosiaalihuollon ammattihenkilöitä sekä muuta asiakastyöhön osallistuvaa henkilöstöä.

HE 14/2016 vp

Jokaisen kunnan käytettävissä tulee olla asiakastyöhön osallistuvan virkasuhteisen sosiaalityöntekijän palveluja.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 ____.

7.

Laki

lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain 17 c §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain (361/1983) 17 c §, sellaisena
kuin se on laissa 315/2014, seuraavasti:

17 c §

Asiantuntija-avustajan pätevyysvaatimukset

Asiantuntija-avustajalla tulee olla Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) nojalla myöntämä oikeus harjoittaa laillistettuna ammattihenkilönä psykologin tai lastenpsykiatriin ammattia taikka sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain (817/2015) nojalla myöntämä oikeus harjoittaa laillistettuna ammattihenkilönä sosiaalityöntekijän ammattia tai muu soveltuva ylempi korkeakoulututkinto. Lisäksi asiantuntija-avustajalla tulee olla tehtävän hoitamisessa edellytettävä täydennys- ja lisäkoulutus sekä kokemusta työskentelystä eroperheiden kanssa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 _____.

8.

Laki

ikäntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain 15 ja 17 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ikäntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain (980/2012) 15 §:n 1 momentti ja 17 §:n 3 momentti seuraavasti:

15 §

Palveluntarpeiden selvittäminen

Kunta vastaa siitä, että iäkkään henkilön sosiaali- ja terveydenhuollon sekä muiden hänen hyvinvointiaan, terveyttään, toimintakykyään ja itsenäistä suoriutumistaan tukevien palvelujen tarve selvitetään kokonaisvaltaisesti yhdessä iäkkään henkilön ja tarvittaessa hänen omaisensa, läheisensä tai hänelle määrätyn edunvalvojan kanssa. Palveluntarpeiden selvittämisestä vastaa iäkkään henkilön tarpeiden kannalta tarkoituksenmukainen sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain (817/2015) 3 §:ssä tai terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) 2 §:ssä tarkoitettu ammattihenkilö, jolla on laaja-alaista asiantuntemusta. Palveluntarpeiden selvittämisestä vastaavan työntekijän on toimittava iäkkään henkilön tarpeita vastaavasti yhteistyössä muiden 10 §:ssä tarkoitettujen asiantuntijoiden kanssa

---

17 §

Vastuutyöntekijä

Vastuutyöntekijän on oltava iäkkään henkilön palvelukokonaisuuden kannalta tarkoituksenmukainen sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain 3 §:ssä tai terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain 2 §:ssä tarkoitettu ammattihenkilö.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 _____.

9.

Laki

adoptiolain 22 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan adoptiolain (22/2012) 22 §:n 2 momentti seuraavasti:

22 §

Adoptioneuvonnan antajat

Adoptioneuvonnan antamisesta huolehtivan viranhaltijan on oltava sosiaalityöntekijä. Hänen on lisäksi oltava perehtynyt adoptioasioihin.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 ____.

10.

Laki

yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain (922/2011) 4 §:n 2 ja 3 momentti, sellaisena kuin niistä on 3 momentti laissa 268/2015, seuraavasti:

4 §

Toimintaedellytykset

Henkilöstön lukumäärän tulee olla riittävä palvelujen tarpeeseen ja asiakkaiden lukumäärään nähden. Sosiaalihuollon ammattihenkilöiden ammatissa toimimisesta säädetään sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (817/2015). Muulla henkilöstöllä tulee olla soveltuva alan koulutus. Sosiaalipalvelujen johtamisesta on voimassa mitä sosiaalihuoltolain 46 a §:ssä säädetään.

Henkilöstön mitoituksesta ja kelpoisuusvaatimuksista säädetään perhekodin osalta perhehoitolain (263/2015) 6, 8 ja 9 §:ssä ja päivähoidon osalta varhaiskasvatuslain (36/1973) 5 §:ssä. Lastensuojelun laitoshuollon henkilöstön vähimmäismäärästä säädetään lastensuojelulain (417/2007) 59 §:ssä ja kelpoisuusvaatimuksista mainitun lain 60 §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 _____.

11.

Laki

lastensuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lastensuojelulain (417/2007) 13 §:n 1 ja 2 momentti, 13 b §, 27 a §:n 1 momentti ja 60 §, sellaisina kuin niistä ovat 13 §:n 1 ja 2 momentti ja 13 b § laissa 88/2010 sekä 27 a §:n 1 momentti laissa 598/2013, seuraavasti:

13 §

Lastensuojelutoimenpiteistä päättävä viranhaltija

Sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen määräämä virkasuhteessa oleva sosiaalityöntekijä käyttää päätöksentekovaltaa asioissa, jotka koskevat tämän lain 38 §:n 1 momentissa tarkoitettua kiireellistä sijoitusta ja 39 §:n 1 momentissa tarkoitettua kiireellisen sijoituksen lopettamista.

Kunnan johtosäännön mukaan määräytyvä sosiaalihuollon johtava viranhaltija, joka täyttää sosiaalihuoltolain 46 a §:n 1 momentissa säädetyt vaatimukset tai johtavan viranhaltijan määräämä muu *virkasuhteessa oleva sosiaalityöntekijä* tekee päätöksen asioissa, jotka koskevat tämän lain 38 §:n 3 momentissa tarkoitettua kiireellisen sijoituksen jatkamista, 43 §:n 1 momentissa tarkoitettua huostaanottoa ja siihen liittyvää sijaishuoltoa, 43 §:n 3 momentissa tarkoitettua huostaanoton tai kiireellisen sijoituksen aikana tehtävää sijaishuoltopaikan muuttamista ja 47 §:ssä tarkoitettua huostassapidon lopettamista. Johtava viranhaltija tai hänen määräämänsä viranhaltija tekee myös 28 §:ssä tarkoitettun lapsen tutkimusta ja 43 §:n 2 momentissa tarkoitettun huostaanottoa ja siihen liittyvää sijaishuoltoa koskevan hakemuksen.

---

13 b §

Lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä

Lastensuojelun asiakkaana olevalle lapselle on nimettävä hänen asioistaan vastaava sosiaalityöntekijä (*lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä*), jonka tulee olla sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (817/2015) tarkoitettu sosiaalihuollon ammattihenkilö.

27 a §

Määräaikojen noudattamisen seuranta

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen tulee pyytää kunnilta tai kuntayhtymiltä kaksi kertaa kalenterivuodessa tämän lain 26 §:n 5 momentissa ja sosiaalihuoltolain 36 §:n 3 momentissa

HE 14/2016 vp

säädettyjen määräaikojen toteutumisen ja valvonnan kannalta välttämättömät tiedot. Tiedot eivät saa sisältää yksittäistä henkilöä koskevia tunnistetietoja.

---

60 §

Henkilöstö

Lastensuojelulaitoksessa on oltava lasten ja nuorten tarvitsemaan hoitoon ja kasvatukseen nähden riittävä määrä sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain 3 §:ssä tarkoitettuja sosiaalihuollon ammattihenkilöitä sekä muuta henkilöstöä.

Laitoksen hoito- ja kasvatustehtävistä vastaavan johtajan tulee täyttää sosiaalihuoltolain 46 a §:n 3 momentissa säädetyt edellytykset.

Hoito- ja kasvatustehtävissä olevan henkilöstön henkilöstörakenteessa on otettava huomioon toimintayksikön asiakaskunnan erityistarpeet ja toiminnan luonne.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 _____.

12.

Laki

toimeentulotuesta annetun lain 14 a §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) 14 a §:n 4 momentti väliaikaisesti,
sellaisena kuin se on laissa 1202/2007, seuraavasti:

14 a §

Toimeentulotukiasian käsittely

Toimeentulotukiasiakkaalle tulee järjestää mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti sosiaalityöntekijän tai sosionomin kanssa viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä sen jälkeen kun asiakas on tätä pyytänyt.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 _____ ja on voimassa vuoden 2016 loppuun.

13.

Laki

toimeentulotuesta annetun lain muuttamisesta annetun lain 14 e §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan toimeentulotuesta annetun lain muuttamisesta annetun lain (815/2015) 14 e §
seuraavasti:

14 e §

Toimeentulotukiasiakkaan oikeus henkilökohtaiseen keskusteluun

Toimeentulotukiasiakkaalle tulee järjestää mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti kunnan sosiaalityöntekijän tai sosionomin taikka perustoimeentulotuen myöntämisen osalta Kansaneläkelaitoksen toimihenkilön kanssa viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä sen jälkeen, kun asiakas on tätä pyytänyt kunnalta tai perustoimeentulotukeen liittyvän asian osalta Kansaneläkelaitokselta. Kun kunta tai Kansaneläkelaitos käsittelee toimeentulotukea koskevaa asiaa, sen tulee tiedottaa toimeentulotukiasiakkaalle edellä mainitusta oikeudesta henkilökohtaiseen keskusteluun ja tarvittaessa neuvoa asiakasta tämän oikeuden käyttämisessä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2017.

14.

Laki

sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista annetun lain (254/2015) 4 §:n 1 momentti seuraavasti:

4 §

Asiakastietojen kirjaaminen

Sosiaalihuollon ammattihenkilöt sekä muu asiakastyöhön osallistuva henkilöstö ovat velvollisia kirjaamaan sosiaalihuollon järjestämisen, suunnittelun, toteuttamisen, seurannan ja valvonnan kannalta tarpeelliset ja riittävät tiedot määrämuotoisina asiakirjoina ja tallettamaan ne 5 §:n mukaisesti.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 ____.

Helsingissä 25 päivänä helmikuuta 2016

Pääministeri

Juha Sipilä

Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula

3.

Laki

sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain (817/2015) 11 §:ään uusi 4 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

11 §

Euroopan unioniin tai Euroopan talousalueeseen kuulumattomassa valtiossa koulutuksen saanut

Ehdotus

11 §

Euroopan unioniin tai Euroopan talousalueeseen kuulumattomassa valtiossa koulutuksen saanut

---

Mitä tässä pykälässä säädetään, koskee myös EU- tai ETA-alueen ulkopuolisen valtion kansalaisen muussa EU- tai ETA-valtiossa kuin Suomessa suorittaman koulutuksen perusteella myönnettävää oikeutta harjoittaa Suomessa 7 tai 8 §:ssä tarkoitettua ammattia tai oikeutta käyttää valtioneuvoston asetuksella säädettyä nimikesuojatun ammattihenkilön ammattinimikettä.

---

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 .*

4.

Laki

sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annettuun lakiin (812/2000) uusi
24 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

24 a §

Sosiaaliasiamiehen kelpoisuus

Kelpoinen sosiaaliasiamiehen tehtävään on sosiaalityöntekijä tai henkilö, jolla on tehtävään soveltuva ylempi korkeakoulututkinto ja alan tuntemus.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuu-
ta 20 . _____

5.

Laki

ulkomaalaislain 122 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulkomaalaislain (301/2004) 122 §:n 1 momentin 3 kohta, sellaisena kuin se on
laissa 813/2015, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

122 §

Lapsen säilöön ottaminen

Edellytyksenä lapsen säilöön ottamiselle
on, että:

3) sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen
määräämälle sosiaalihuollon ammatillisen
henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun
lain (272/2005) 3 §:n mukaisen sosiaalityön-
tekijän ammatillisen kelpoisuuden omaavalle
viranhaltijalle on varattu tilaisuus tulla kuul-
luksi.

Ehdotus

122 §

Lapsen säilöön ottaminen

Edellytyksenä lapsen säilöön ottamiselle
on, että:

3) *sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen
määräämälle virkasuhteessa olevalle sosiaa-
lityöntekijälle on varattu tilaisuus tulla kuul-
luksi.*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 .

6.

Laki

sosiaalihuoltolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sosiaalihuoltolain (1301/2014) 3 §:n 1 momentin 1 kohta, 27 §:n 3 momentti, 36 §:n 5 momentti, 42 §:n 2 momentti ja 46 §:n 1 momentti sekä lisätään lakiin uusi 27 a, 46 a ja 49 b § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

3 §

Määritelmät

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) sosiaalipalveluilla kunnallisia sosiaali- palveluja ja niihin sisältyviä tukipalveluja sekä muita toimia, joilla sosiaalihuollon ammatillinen henkilöstö edistää ja ylläpitää yksilön, perheen ja yhteisön toimintakykyä, sosiaalista hyvinvointia, turvallisuutta ja osallisuutta;

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) sosiaalipalveluilla kunnallisia sosiaali- palveluja ja niihin sisältyviä tukipalveluja sekä muita toimia, joilla *sosiaalihuollon ammattihenkilöt ja muu asiakastyöhön osallistuva henkilöstö edistävät ja ylläpitävät* yksilön, perheen ja yhteisön toimintakykyä, sosiaalista hyvinvointia, turvallisuutta ja osallisuutta;

27 §

27 §

Lapsen ja vanhemman välisten tapaamisten valvonta

Lapsen ja vanhemman välisten tapaamisten valvonta

Valvoja voi päättää, että tapaamista ei aloiteta tai vaihtoa ei suoriteta, tai keskeyttää tapaamisen, jos se on välttämätöntä lapsen edun vuoksi. Valvojan on annettava toimivaltaiselle lastenvalvojalle kirjallinen selvitys keskeyttämistään tai muusta syystä toteutumatta jääneistä sovituisista tapaamisista. Valvojalla on oltava sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun lain (272/2005) 11 §:n mukainen koulutus.

Valvoja voi päättää, että tapaamista ei aloiteta tai vaihtoa ei suoriteta, tai keskeyttää tapaamisen, jos se on välttämätöntä lapsen edun vuoksi. Valvojan on annettava toimivaltaiselle lastenvalvojalle kirjallinen selvitys keskeyttämistään tai muusta syystä toteutumatta jääneistä sovituisista tapaamisista. *Valvojalla on oltava tehtävään soveltuva* ammatitutkinto tai muu soveltuva koulutus.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

27 a §

Lastenvalvoja

Lastenvalvojan tehtävässä voi toimia sosiaalityöntekijä tai henkilö, jolla on muu tehtävään soveltuva ylempi korkeakoulututkinto.

Mitä 1 momentissa säädetään koskee myös henkilöä, jonka tehtäviin kuuluu vastata lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain 8 §:ssä tai lapsen elatuksesta annetun lain 8 §:ssä tarkoitettujen sopimusten valmistelusta.

36 §

Palvelutarpeen arviointi

Palvelutarpeen arvioinnin tekemisestä vastaavalla henkilöllä on oltava palvelutarpeen arvioimisen kannalta tarkoituksenmukainen sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetussa laissa tarkoitettu kelpoisuus, ellei muualla laissa toisin säädetä. Erityistä tukea tarvitsevien lasten ja muiden erityistä tukea tarvitsevien henkilöiden palvelutarpeen arvioinnin tekemisestä vastaavalla viranhaltijalla on oltava mainitun lain 3 §:n mukainen sosiaalityöntekijän kelpoisuus.

36 §

Palvelutarpeen arviointi

Palvelutarpeen arvioinnin tekemisestä vastaa palvelutarpeen arvioimisen kannalta tarkoituksenmukainen *sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain 3 §:ssä tarkoitettu sosiaalihuollon ammattihenkilö*, ellei muualla laissa toisin säädetä. Erityistä tukea tarvitsevien lasten ja muiden erityistä tukea tarvitsevien henkilöiden palvelutarpeen arvioinnin tekemisestä *vastaa virkasuhteessa oleva sosiaalityöntekijä*.

42 §

Omatyöntekijä

Omatyöntekijällä on oltava asiakkaan palvelukokonaisuuden kannalta tarkoituksenmukainen sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetussa laissa tarkoitettu kelpoisuus. Erityistä tukea tarvitsevan lapsen tai muun asiakkaan omatyöntekijän tai hänen kanssaan asiakastyötä tekevällä työntekijällä on oltava mainitun lain 3 §:n mukainen sosiaalityöntekijän kelpoisuus.

42 §

Omatyöntekijä

Erityistä tukea tarvitsevan lapsen tai muun erityistä tukea tarvitsevan henkilön omatyöntekijän tai hänen kanssaan asiakastyötä tekevän työntekijän on oltava sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (817/2015) tarkoitettu sosiaalityöntekijä.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

46 §

Hoidon ja huolenpidon turvaavat päätökset

Omatyöntekijän kanssa asiakastyötä tekevän kunnallisen viranhaltijan, jolla on sosiaalityöntekijän kelpoisuus, on tehtävä päätös niistä sosiaalipalveluista, joilla yhdessä turvataan 12 ja 13 §:n mukaisesti erityistä tukea tarvitsevan lapsen tai erityistä tukea tarvitsevan muun asiakkaan välttämätön huolenpito ja toimeentulo sekä terveys ja kehitys, jos menettely on asiakkaan edun mukainen.

46 §

Hoidon tai huolenpidon turvaavat päätökset

Omatyöntekijän kanssa asiakastyötä tekevän virkasuhteessa olevan sosiaalityöntekijän on tehtävä päätös niistä sosiaalipalveluista, joilla yhdessä turvataan 12 ja 13 §:n mukaisesti erityistä tukea tarvitsevan lapsen tai erityistä tukea tarvitsevan muun asiakkaan välttämätön huolenpito ja toimeentulo sekä terveys ja kehitys, jos menettely on asiakkaan edun mukainen.

46 a §

Sosiaalihuollon johtaminen

Sosiaalihuollon tai sosiaali- ja terveydenhuollon pääasiassa hallinnollisissa johtotehtävissä voi toimia sosiaalityöntekijä tai henkilö, jolla on tehtävään soveltuva ylempi korkeakoulututkinto ja alan tuntemus sekä niiden lisäksi riittävä johtamistaito.

Sosiaalityön ammatillisesta johtamisesta säädetään sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain 9 §:ssä.

Muissa asiakastyön ohjausta sisältävissä sosiaalihuollon johtotehtävissä voi toimia henkilö, jolla on tehtävään soveltuva korkeakoulututkinto, alan tuntemus sekä riittävä johtamistaito.

49 b §

Henkilöstö

Sosiaalihuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä varten kunnassa tulee olla riittävästi sosiaalihuollon ammattihenkilöitä sekä muuta asiakastyöhön osallistuvaa henkilöstöä.

Jokaisen kunnan käytettävissä tulee olla asiakastyöhön osallistuvan virkasuhteisen sosiaalityöntekijän palveluja.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 .*

7.

Laki

lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain 17 c §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain (361/1983) 17 c §, sellaisena
kuin se on laissa 315/2014, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

17 c §

Asiantuntija-avustajan pätevyysvaatimukset

Asiantuntija-avustajalla tulee olla Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) nojalla myöntämä oikeus harjoittaa laillistettuna ammattihenkilönä psykologin tai lastenpsykiatrin ammattia taikka sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun lain (272/2005) 3 tai 14 §:n mukainen sosiaalityöntekijän kelpoisuus tai muu soveltuva ylempi korkeakoulututkinto. Lisäksi asiantuntija-avustajalla tulee olla tehtävän hoitamisessa edellytettävä täydennys- ja lisäkoulutus sekä kokemusta työskentelystä eroperheiden kanssa.

Ehdotus

17 c §

Asiantuntija-avustajan pätevyysvaatimukset

Asiantuntija-avustajalla tulee olla Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) nojalla myöntämä oikeus harjoittaa laillistettuna ammattihenkilönä psykologin tai lastenpsykiatrin ammattia taikka *sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain (817/2015) nojalla myöntämä oikeus harjoittaa laillistettuna ammattihenkilönä sosiaalityöntekijän ammattia* tai muu soveltuva ylempi korkeakoulututkinto. Lisäksi asiantuntija-avustajalla tulee olla tehtävän hoitamisessa edellytettävä täydennys- ja lisäkoulutus sekä kokemusta työskentelystä eroperheiden kanssa.

_____

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 .*

_____

8.

Laki

**ikäntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluis-
ta annetun lain 15 ja 17 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ikäntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain (980/2012) 15 §:n 1 momentti ja 17 §:n 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

15 §

15 §

Palveluntarpeiden selvittäminen

Palvelutarpeiden selvittäminen

Kunta vastaa siitä, että iäkkään henkilön sosiaali- ja terveydenhuollon sekä muiden hänen hyvinvointiaan, terveyttään, toimintakykyään ja itsenäistä suoriutumistaan tukevien palvelujen tarve selvitetään kokonaisvaltaisesti yhdessä iäkkään henkilön ja tarvittaessa hänen omaisensa, läheisensä tai hänelle määrätyn edunvalvojan kanssa. Palveluntarpeiden selvittämisestä vastaa työntekijä, jolla on laaja-alaista asiantuntemusta sekä tarkoituksenmukainen sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetussa laissa (272/2005) tai terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) 2 §:ssä tarkoitettu kelpoisuus. Palveluntarpeiden selvittämisestä vastaavan työntekijän on toimittava iäkkään henkilön tarpeita vastaavasti yhteistyössä muiden 10 §:ssä tarkoitettujen asiantuntijoiden kanssa

Kunta vastaa siitä, että iäkkään henkilön sosiaali- ja terveydenhuollon sekä muiden hänen hyvinvointiaan, terveyttään, toimintakykyään ja itsenäistä suoriutumistaan tukevien palvelujen tarve selvitetään kokonaisvaltaisesti yhdessä iäkkään henkilön ja tarvittaessa hänen omaisensa, läheisensä tai hänelle määrätyn edunvalvojan kanssa. Palvelutarpeiden selvittämisestä vastaa *iäkkään henkilön tarpeiden kannalta tarkoituksenmukainen sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain (817/2015) 3 §:ssä* tai terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) 2 §:ssä tarkoitettu *ammattihenkilö, jolla on laaja-alaista asiantuntemusta*. Palvelutarpeiden selvittämisestä vastaavan työntekijän on toimittava iäkkään henkilön tarpeita vastaavasti yhteistyössä muiden 10 §:ssä tarkoitettujen asiantuntijoiden kanssa.

17 §

17 §

Vastuutyöntekijä

Vastuutyöntekijä

Vastuutyöntekijällä on oltava iäkkään hen-

Vastuutyöntekijän on oltava iäkkään henki-

HE 14/2016 vp

Voimassa oleva laki

kilön palvelukokonaisuuden kannalta tarkoituksenmukainen sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetussa laissa (272/2005) tai terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain 2 §:ssä tarkoitettu kelpoisuus.

Ehdotus

lön palvelukokonaisuuden kannalta tarkoituksenmukainen *sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain 3 §:ssä* tai terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain 2 §:ssä tarkoitettu *ammattihenkilö*.

-----

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 .*

9.

Laki

adoptiolain 22 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan adoptiolain (22/2012) 22 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

22 §

Adoptioneuvonnan antajat

Ehdotus

22 §

Adoptioneuvonnan antajat

Viranhaltijalla tai työntekijällä, joka huolehtii adoptioneuvonnan antamisesta, on oltava sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun lain (272/2005) 3 §:n mukainen sosiaalityöntekijän ammatillinen kelpoisuus. Hänen on lisäksi oltava perehtynyt adoptioasioihin.

Adoptioneuvonnan antamisesta huolehtivan viranhaltijan tai työntekijän on oltava sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (817/2015) tarkoitettu sosiaalityöntekijä. Hänen on lisäksi oltava perehtynyt adoptioasioihin.

-----
*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 .*

10.

Laki

yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain (922/2011) 4 §:n 2 ja 3 momentti, sellaisena kuin niistä on 3 momentti laissa 268/2015, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

4 §

Toimintaedellytykset

Toimintaedellytykset

Henkilöstön lukumäärän tulee olla riittävä palvelujen tarpeeseen ja asiakkaiden lukumäärään nähden. Henkilöstöltä vaadittavista kelpoisuuksista säädetään sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetussa laissa (272/2005).

Henkilöstön mitoittamiseen ja kelpoisuusvaatimukseen sovelletaan perhekodin osalta sosiaalihuoltolain 26 a §:n 2 momenttia ja päivähoiton osalta, mitä lasten päivähoitosta annetun lain (36/1973) 5 §:ssä ja sen nojalla säädetään. Lastensuojelun laitoshuollon henkilöstön vähimmäismäärään sovelletaan lastensuojelulain (417/2007) 59 §:ää ja kelpoisuusvaatimukseen mainitun lain 60 §:ää.

Henkilöstön lukumäärän tulee olla riittävä palvelujen tarpeeseen ja asiakkaiden lukumäärään nähden. *Sosiaalihuollon ammattihenkilöiden ammatissa toimimisesta* säädetään sosiaalihuollon *ammattihenkilöistä* annetussa laissa (817/2015). *Muulla henkilöstöllä tulee olla soveltuva alan koulutus. Sosiaalipalvelujen johtamisesta on voimassa mitä sosiaalihuoltolain 46 a §:ssä säädetään.*

Henkilöstön mitoittuksesta ja kelpoisuusvaatimuksista säädetään perhekodin osalta perhehoitolain (263/2015) 6, 8 ja 9 §:ssä ja päivähoiton osalta varhaiskasvatustilain (36/1973) 5 §:ssä. Lastensuojelun laitoshuollon henkilöstön vähimmäismäärästä säädetään lastensuojelulain (417/2007) 59 §:ssä ja kelpoisuusvaatimuksista mainitun lain 60 §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 .

11.

Laki

lastensuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lastensuojelulain (417/2007) 13 §:n 1 ja 2 momentti, 13 b §, 27 a §:n 1 momentti ja 60 §, sellaisina kuin niistä ovat 13 §:n 1 ja 2 momentti ja 13 b § laissa 88/2010 sekä 27 a §:n 1 momentti laissa 598/2013, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

13 §

Lastensuojelutoimenpiteistä päättävä viranhaltija

Sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen määräämä sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun lain (272/2005) 3 §:n mukaisen sosiaalityöntekijän ammatillisen kelpoisuuden omaava viranhaltija käyttää päätöksentekovaltaa asioissa, jotka koskevat tämän lain 38 §:n 1 momentissa tarkoitettua kiireellistä sijoitusta ja 39 §:n 1 momentissa tarkoitettua kiireellisen sijoituksen lopettamista.

Kunnan johtosäännön mukaan määräytyvä sosiaalihuollon johtava viranhaltija, jolla on sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun lain 10 §:n 1 momentin mukainen kelpoisuus, tai johtavan viranhaltijan määräämä muu viranhaltija, jolla on mainitun lain 10 §:n 1 tai 2 momentin taikka 3 §:n mukainen kelpoisuus, tekee päätöksen asioissa, jotka koskevat tämän lain 38 §:n 3 momentissa tarkoitettua kiireellisen sijoituksen jatkamista, 43 §:n 1 momentissa tarkoitettua huostaanottoa ja siihen liittyvää sijaishuoltoa, 43 §:n 3 momentissa tarkoitettua huostaanoton tai kiireellisen sijoituksen aikana tehtävää sijaishuoltopaikan muuttamista ja 47 §:ssä tarkoitettua huostassapidon lopettamista. Johtava viranhaltija tai hänen

Ehdotus

13 §

Lastensuojelutoimenpiteistä päättävä viranhaltija

Sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen määräämä *virkasuhteessa oleva sosiaalityöntekijä* käyttää päätöksentekovaltaa asioissa, jotka koskevat tämän lain 38 §:n 1 momentissa tarkoitettua kiireellistä sijoitusta ja 39 §:n 1 momentissa tarkoitettua kiireellisen sijoituksen lopettamista.

Kunnan johtosäännön mukaan määräytyvä sosiaalihuollon johtava viranhaltija, *joka täyttää sosiaalihuoltolain 46 a §:n 1 momentissa säädetyt vaatimukset tai johtavan viranhaltijan määräämä virkasuhteessa oleva sosiaalityöntekijä* tekee päätöksen asioissa, jotka koskevat tämän lain 38 §:n 3 momentissa tarkoitettua kiireellisen sijoituksen jatkamista, 43 §:n 1 momentissa tarkoitettua huostaanottoa ja siihen liittyvää sijaishuoltoa, 43 §:n 3 momentissa tarkoitettua huostaanoton tai kiireellisen sijoituksen aikana tehtävää sijaishuoltopaikan muuttamista ja 47 §:ssä tarkoitettua huostassapidon lopettamista. Johtava viranhaltija tai hänen määräämänsä viranhaltija tekee myös 28 §:ssä tarkoitetun lapsen tutkimusta ja 43 §:n

HE 14/2016 vp

Voimassa oleva laki

määräämänsä viranhaltija tekee myös 28 §:ssä tarkoitetun lapsen tutkimusta ja 43 §:n 2 momentissa tarkoitetun huostaanottoa ja siihen liittyvää sijaishuoltoa koskevan hakemuksen.

Ehdotus

2 momentissa tarkoitetun huostaanottoa ja siihen liittyvää sijaishuoltoa koskevan hakemuksen.

13 b §

Lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä

Lastensuojelun asiakkaana olevalle lapselle on nimettävä hänen asioistaan vastaava sosiaalityöntekijä (*lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä*). Lapsen asioista vastaavalla sosiaalityöntekijällä tulee olla sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun lain 3 §:n mukainen sosiaalityöntekijän ammatillinen kelpoisuus.

13 b §

Lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä

Lastensuojelun asiakkaana olevalle lapselle on nimettävä hänen asioistaan vastaava sosiaalityöntekijä (lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä), jonka tulee olla sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (817/2015) tarkoitettu sosiaalihuollon ammattihenkilö.

27 a §

Määräaikojen noudattamisen seuranta

Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen tulee pyytää kunnilta tai kuntayhtymiltä kaksi kertaa kalenterivuodessa 26 §:n 2 momentissa ja 27 §:n 2 momentissa säädettyjen määräaikojen toteutumisen seurannan ja valvonnan kannalta välttämättömät tiedot. Tiedot eivät saa sisältää yksittäistä henkilöä koskevia tunnistetietoja.

27 a §

Määräaikojen noudattamisen seuranta

Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen tulee pyytää kunnilta tai kuntayhtymiltä kaksi kertaa kalenterivuodessa tämän lain 26 §:n 5 momentissa ja sosiaalihuoltolain 36 §:n 3 momentissa säädettyjen määräaikojen toteutumisen ja valvonnan kannalta välttämättömät tiedot. Tiedot eivät saa sisältää yksittäistä henkilöä koskevia tunnistetietoja.

60 §

Henkilöstö

Lastensuojelulaitoksessa on oltava lasten ja nuorten tarvitsemaan hoitoon ja kasvatukseen nähden riittävä määrä sosiaalihuollon ammatillista ja muuta henkilöstöä.

Laitoksen hoito- ja kasvatustehtävistä vastaavalla johtajalla tulee olla sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuuksista annetun lain 10 §:n 4 momentin mukainen kelpoisuus.

Hoito- ja kasvatustehtävissä olevan henkilöstön kelpoisuusvaatimuksissa on otettava

60 §

Henkilöstö

Lastensuojelulaitoksessa on oltava lasten ja nuorten tarvitsemaan hoitoon ja kasvatukseen nähden riittävä määrä *sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain 3 §:ssä tarkoitettuja sosiaalihuollon ammattihenkilöitä* sekä muuta henkilöstöä.

Laitoksen hoito- ja kasvatustehtävistä *vastaavan johtajan* tulee täyttää *sosiaalihuoltolain 46 a §:n 3 momentissa säädetyt edellytykset*.

Hoito- ja kasvatustehtävissä olevan henkilöstön koulutuksessa ja ammatillisessa osaa-

HE 14/2016 vp

Voimassa oleva laki

huomioon toimintayksikön asiakaskunnan erityistarpeet ja toiminnan luonne.

Ehdotus

misessä on otettava huomioon toimintayksikön asiakaskunnan erityistarpeet ja toiminnan luonne.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____
kuuta 20 ____ .

12.

Laki

toimeentulotuesta annetun lain 14 a §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) 14 a §:n 4 momentti väliaikaisesti,
sellaisena kuin se on laissa 1202/2007, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

14 a §

Toimeentulotukiasian käsittely

Toimeentulotukiasiakkaalle tulee järjestää mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti sosiaalityöntekijän tai sosiaaliohjaajan kanssa viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä sen jälkeen kun asiakas on tätä pyytänyt.

Ehdotus

14 a §

Toimeentulotukiasian käsittely

Toimeentulotukiasiakkaalle tulee järjestää mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti sosiaalityöntekijän tai *sosionomin* kanssa viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä sen jälkeen kun asiakas on tätä pyytänyt.

-----
*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 ja on voimassa vuoden 2016 loppuun.*

13.

Laki

toimeentulotuesta annetun lain muuttamisesta annetun lain 14 e §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan toimeentulotuesta annetun lain muuttamisesta annetun lain (815/2015) 14 e §
seuraavasti:

Voimassa oleva laki

14 e §

Toimeentulotukiasiakkaan oikeus henkilökohtaiseen keskusteluun

Toimeentulotukiasiakkaalle tulee järjestää mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti kunnan sosiaalityöntekijän tai sosiaalihoitajan taikka perustoimeentulotuen myöntämisen osalta Kansaneläkelaitoksen toimihenkilön kanssa viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä sen jälkeen, kun asiakas on tätä pyytänyt kunnalta tai perustoimeentulotukeen liittyvän asian osalta Kansaneläkelaitokselta. Kun kunta tai Kansaneläkelaitos käsittelee toimeentulotukea koskevaa asiaa, sen tulee tiedottaa toimeentulotukiasiakkaalle edellä mainitusta oikeudesta henkilökohtaiseen keskusteluun ja tarvittaessa neuvoa asiakasta tämän oikeuden käyttämisessä.

Ehdotus

14 e §

Toimeentulotukiasiakkaan oikeus henkilökohtaiseen keskusteluun

Toimeentulotukiasiakkaalle tulee järjestää mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti kunnan sosiaalityöntekijän tai *sosionomin* taikka perustoimeentulotuen myöntämisen osalta Kansaneläkelaitoksen toimihenkilön kanssa viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä sen jälkeen, kun asiakas on tätä pyytänyt kunnalta tai perustoimeentulotukeen liittyvän asian osalta Kansaneläkelaitokselta. Kun kunta tai Kansaneläkelaitos käsittelee toimeentulotukea koskevaa asiaa, sen tulee tiedottaa toimeentulotukiasiakkaalle edellä mainitusta oikeudesta henkilökohtaiseen keskusteluun ja tarvittaessa neuvoa asiakasta tämän oikeuden käyttämisessä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2017.

14.

Laki

sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista annetun lain (254/2015) 4 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

4 §

Asiakastietojen kirjaaminen

Asiakastietojen kirjaaminen

Sosiaalihuollon ammatillinen henkilöstö sekä avustava henkilöstö, joka osallistuu asiakastyöhön, ovat velvollisia kirjaamaan sosiaalihuollon järjestämisen, suunnittelun, toteuttamisen, seurannan ja valvonnan kannalta tarpeelliset ja riittävät tiedot määrämuotoisina asiakirjoina ja tallettamaan ne 5 §:n mukaisesti.

Sosiaalihuollon *ammattihenkilöt* sekä *muu asiakastyöhön osallistuva henkilöstö*, ovat velvollisia kirjaamaan sosiaalihuollon järjestämisen, suunnittelun, toteuttamisen, seurannan ja valvonnan kannalta tarpeelliset ja riittävät tiedot määrämuotoisina asiakirjoina ja tallettamaan ne 5 §:n mukaisesti.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 .